

Teemu Luojola

KOLMANNESTA MAAILMANSODASTA

**Lyhyesti kolmanteen maailmansotaan
johtavasta kehityksestä, Suomen asemasta
sodassa ja sodan estämisen edellytyksistä**

Marxilainen Työväenliitto

© 2001 Teemu Luojola

Julkaisija: Marxilainen Työväenliitto
PL 236, 06101 PORVOO
mtl@mtl-fi.org,
<http://www.mtl-fi.org>

Sisällys

1. Johdanto	5
2. Yhdysvallat kapitalistisen maailmantalouden veturina	7
3. Aasian muuttuvat voimasuhteet	12
4. Venäjän taantumus, edistys ja uusi taantumus	17
5. Euroopan imperialistit	21
6. Itä-Eurooppa ainaisena puskurivyöhykkeenä	26
7. Ensimmäiseen maailmansotaan johtaneesta kehityksestä ja sodan luonteesta	29
8. Toiseen maailmansotaan johtaneesta kehityksestä ja sodan luonteesta	32
9. Kolmannen maailmansodan ennusmerkit, mahdolliset liittolaiset, konfliktien syyt ja luonne	34
10. Oikeiston nousu sodan edellä	41
11. Suomen kehityksestä kohti maailmansotaa ja Suomen asemasta sodassa	44
12. Kolmannen maailmansodan estämisen edellytyksistä	49

1. Johdanto

Kapitalisen yhteiskunnan, erityisesti suurten imperialististen valtioiden kehitys osoittaa, että kolmas maailmansota on lähestymässä. Keskivertoihminen nauraa tällaiselle väitteelle, samoin käytännössä kaikki porvarit hännystelijöineen sekä pikkuporvarit. Sodan mahdollisuuden ja hävityksen vähättely on perinteisesti ollut olennainen osa sotaa edeltänyttä aikaa.

Yhteiskunnan muuttumisen entistä enemmän sotaan valmistautuvaksi voi itse kukin havaita esimerkiksi seuraamalla Helsingin Sanomia — sanomalehteä, jota kannattaa lukea, mutta jota ei pidä uskoa. Kun vielä vuoden 2000 aikana uutisoinnin painopiste oli taloudessa ja IT-alan voittokulussa, on puolessa vuodessa, oikeastaan viimeisten parin kuukauden aikana uutisoinnin painopiste siirtynyt sotilaallisempaan suuntaan. Suurimmat uutiset tehdään nyt asehankinnoista, puolustusjärjestelmistä, koulutus-suunnitelmista, suurvaltojen kiristyvistä suhteista ja sen sellaisista sodan lähenemiseen viittaavista aiheista.

Siksi on välttämätöntä aloittaa yhteiskunnallisen tilanteen ja sotaan johtavan kehityksen järjestelmällinen analysointi, jotta sodan syyt, tapahtumat ja ajankohta hahmottuisivat. Sa-

malla on syytä — Suomessa kun ollaan — tarkkailla Suomen asemaa kolmannessa maailmansodassa. Tärkeää on myös pohtia sodan estämisen edellytyksiä.

Tämänkertainen kirjoitus ei ole täsmällinen analyysi, sillä käsilläni ei nyt ole sellaiseen työhön tarvittavaa lähde-materiaalia. Lähinnä käyn muistinvaraisesti läpi sitä, mitä olen viime aikoina historiasta lukenut, uutisista kuullut ja keskusteluissa pohtinut, ja muodostan tästä johtopäätökseni. Tämä ei poista tarkemman analyysin tarvetta, vaan ainoastaan alustaa keskustelua ja toivon mukaan palvelee jatkossa suoritettavan täsmällisemmän analyysin toteutuksessa.

Aloittakaamme tarkastelemalla keskeisten maailmanpoliittisten ja -taloudellisten voimien historiaa ja nykytilannetta. Tämän jälkeen luomme katsauksen aiempiin maailmansotiin ja kolmannen maailmansodan mahdolliseen luonteeseen.

2. Yhdysvallat kapitalistisen maailmantalouden veturina

1900-luvun aikana Yhdysvallat on noussut maailman merkittävimmäksi taloudelliseksi, poliittiseksi ja sotilaalliseksi suurvallaksi, joten aloitamme tarkastelemalla lyhyesti Yhdysvaltain historiaa ja erityisesti sen 1900-luvun kehitystä aina vuoteen 2001 asti.

Yhdysvallat poikkeaa muista kapitalistisista valtioista siinä, että se ei syntynyt feodalismien raunioista porvarillisen vallankumouksen seurauksena, vaan se perustettiin lähes neitseelliselle maaperälle ja suoraan kapitalistiseksi valtioksi. Pohjois-Amerikan alkuperäisasukkaat elivät vielä eriasteisissa kollektiivisissa heimoyhteiskunnissa, joten taloudellisesti, tieteellisesti ja sotilaallisesti kehittyneempien eurooppalaisten siirtolaisten oli äärimmäisen helppo häätää heidät mailtaan ja anastaa maat itselleen. Näin Yhdysvallat syntyi käytännössä puhtaalta pöydältä.

Feodalismia Yhdysvalloissa esiintyi Etelävaltioissa siihen saakka, kunnes pohjoisten valtioiden kapitalistit, joiden taloudellinen menestys perustui palkkaorjien käyttämiseen, murskasivat armeijallaan maaorjia käyttäneet Etelävaltioiden isännät. Tämän jälkeen kokonaan kapitalistiseksi, palkkatyöllä

rikkautensa synnyttäväksi yhteiskunnaksi muuttunut Yhdysvallat sai etulyöntiaseman maailmantaloudessa, kun Euroopan kuningaskunnissa kuohui vielä rappeutuvan feodalismien ja nousevan kapitalismin välinen taistelu.

Ensimmäinen maailmansota käytiin Euroopassa ja sen siirtomaissa. Yhdysvallat kyllä osallistui tähän sotaan, mutta ei omalla maaperällä. Tämänlainen asetelma sekini lisäsi Yhdysvaltojen etumatkaa maailmantaloudessa. 1920-luvulla, kun Euroopan imperialististen valtioiden oli käytettävä talouskasvuun maailmansodan tuhojen jälleenrakentamiseen, Yhdysvaltain porvaristo kohotti elintasoaan ennenkuulumatoman korkeaksi.

Mutta edes Yhdysvaltain porvaristo ei voi muuttaa kapitalistisen talouden perusluonnetta. Vuoden 1929 talousromahdus syöksi maan pitkään lamaan, työttömyys ja leipäjonot kasvoivat, teollisuustuotanto väheni ja talouskriisi levisi maailmanlaajuisesti. Löytämättä ulospääsyä talouskriisistään Yhdysvaltain kapitalistit — yhdessä maailman muiden imperialistien kanssa — ajautuivat täysimittaisesti toiseen maailmansotaan.

Tälläkään kertaa sotaa ei käyty Pohjois-Amerikan mantereella. Euroopan kaupungit ja teollisuuslaitokset tuhoutuivat sodassa. 1940-luvulla kehitetyn keynesiläisen talouspolitiikan myötä kapitalistinen järjestelmä sai jatkoaikaa. Näiden kolmen seikan johdosta Yhdysvaltain asema maailman johtavana imperialistisena valtana vain vahvistui. Eurooppa jälleenrakennettiin jenkkiiläisellä finanssipääomalla, ja tämän taloudellisen yliherruuden merkinä Yhdysvalloilla on vieläkin merkittävä sotilaallinen painoarvo Euroopassa.

Toisen maailmansodan jälkeen kapitalistinen talous kasvoi Bretton Woodsin sopimusten myötä parin vuosikymmenen ajan ennennäkemättömästi, ja nimenomaan inflatorisesti:

Vuonna 1945 imperialistit sopivat dollarikantaan siirtymisestä, dollarin arvo sidottiin kultaan suhteessa 35 dollaria/unssi. Vuoteen 1971 mennessä kullan arvo oli kuitenkin noussut inflaation myötä yli 800 dollariin unssilta. Maailmantalouden vakauttamiseksi luotu järjestelmä epävakautti ja lakkautti itse itsensä. Vuonna 1968 mm. Ranskassa nähtiin jo esimakua tulevasta; 1970-lukua varjosti lopulta öljykriisi.

Keynesiläisen talouspolitiikan aika oli ohi, ja 1970-luvulla poliittisen kuohunnan ja öljykriisistä syntyneen laman seurauksena imperialistit siirtyivät monetaristiseen eli uusliberalistiseen politiikkaan. Tätä politiikkaa ilmentää mm. tänä päivänä paljon puhuttu globalisaatio. Uusliberalismin aikakaudella talouskasvun ja laajenemisen painopiste on finanssipääomassa. Tuotantoa ei enää voinut kehittää, joten siirryttiin kehittämään rahoitusmarkkinoita. Maailmalla liikuvan valuutan määrä ei ollut enää missään suhteessa tavaroiden todelliseen määrään, ja koska rahan määrä pyrkii kohota tavaroiden todellisen arvon määrään, on talousromahdus tällaisessakin järjestelmässä vääjäämätön.

Vuonna 2000 Yhdysvaltain talous kääntyi laskuun. Tilastollisen viiveen vuoksi tämän laskusuhdanteen merkit alkoivat suuressa mittakaavassa näkyä vasta vuoden 2001 puolella. Ja miten nopeasti Yhdysvaltain talous onkaan taantunut kymmenen vuoden nousukauden jälkeen! Uusliberalismin keinot kapitalistisen talouden hengissä pitämiseksi on käytetty loppuun. Kestokyvyn ääri rajoille venytetty talous tulee luhistumaan voimakkaammin kuin 1930- tai 1970-luvuilla. Imperialistit pyrkivät lykkäämään tätä romahdusta mahdollisimman pitkälle.

Nykyinen taantuma muistuttaa vuoden 1929 romahdusta seurannutta suurta lamaa erityisesti siksi, että myös tällä kertaa Yhdysvaltain taantumien vaikutukset ovat maailmanlaajuisia.

sia. Talousromahduksen pohjaa ei ole vielä saavutettu, ja vasta alkukesästä 2001 taantumän vaikutukset Eurooppaan ovat alkaneet näkyä mm. Saksan kasvaneena työttömyytenä ja taantuvana teollisuustuotantona.

Talousromahdukseen vääjäämättä johtavaan Yhdysvaltain nyt alkaneeseen taantumään liittyy myös toinen merkittävä tekijä, jonka vaikutuksia taantumän syvyyteen, kestoon ja laajuuteen ei ole vielä merkittävästi käsitelty. Maa on joutunut pahimpaan energiakriisiinsä sitten 1970-luvun. Nykyinen energiakriisi eroaa kuitenkin edellisestä siinä, että 1970-luvun öljykriisi ajoittui edelleen kasvavan öljyntuotannon kauteen ja johtui pitkälti maailmantaloudellisista ja -poliittisista syistä, ei öljyn puutteesta.

Vuonna 2000 alkanut ja tänä keväänä pahentunut energiakriisi, joka on ilmennyt mm. jatkuvina ajoittaisina sähkökatkoksina etenkin Kaliforniassa sekä bensiinivarastojen hupenemisena ja öljytuotteiden hinnannousuna, ajoittuu laskuun kääntyneen öljyntuotannon kauteen. Maailman öljyntuotannossa saavutettiin huippu vuonna 1979, sen jälkeen tuotetun öljyn määrä suhteessa asukaslukuun on ollut lievässä laskussa. Maailman tunnetut öljyvarat ovat ehtymässä ja niiden on arvioitu riittävän enää noin 30 vuodeksi.

Nykyinen energiakriisi, toisin kuin 1970-luvun kriisi olisi voitu ratkaista, ei ratkea öljyn, kaasun ja hiilen tuotantoa lisäämällä, sillä raaka-aineet eivät riitä. Yhdysvallat yksinkertaisesti kuluttaa enemmän energiaa kuin maapallo kestävästi pystyy antamaan. Ydinvoimalla tai uusiutuvilla energianlähteillä on mahdotonta tuottaa sitä valtavaa energiamäärää, joka tarvittaisiin korvaamaan kaikki se öljy-, kaasu- ja hiilienergia, mikä nykyään käytetään. Uraanikin on ehtyvä luonnonvara, jota nykykäytöllä on arvioitu riittävän 50 vuodeksi. Kaksinkertaistamalla ydinenergian tuotanto lyhennetään ydin-

energian riittävyys 30 vuoteen.

1930-luvun lamaa ei rasittanut energiapula, vaan tuolloin kaikki edellytykset energiantuotannon lähes rajoittamattomaan lisäämiseen olisivat olleet olemassa. Siitä huolimatta talous polki taaksepäin. Kun nykyään taaksepäin polkevaan talouteen yhdistyy ennennäkemätön lähivuosina paheneva ja maailmanlaajuisesti leviävä energiakriisi, ei Yhdysvalloilla tai koko kapitalistisella maailmantaloudella ole toivoakaan uudesta talouskasvusta.

3. Aasian muuttuvat voimasuhteet

Pitkään Aasian maat olivat siirtomaiden asemassa. Edelleen ne ovat enimmäkseen ns. puolisiirtomaita, ainoastaan paikallisia kapitalistisia talousmahteja. Aasian ainut poikkeus, imperialistiseksi voimaksi noussut talousmahti, on Japani. Muut suuret maat, kuten Kiina ja Intia, ovat vain alueellisia mahteja, ja Intia on vieläkin taloudellisesti riippuvainen eurooppalaisista siirtomaaherroistaan.

Venäjä valtasi Siperian siirtomaakseen 1800-luvulla, 1900-luvun alussa Venäjä saavutti Japanin imperiumin rajat ja maat sotivat keskenään. Nyttemmin Siperiasta on tullut kiinteä osa Venäjää.

Aasian öljyntuottajamaiden on pidettävä hyvät välit imperialistisiin asiakkaisiinsa, sillä vastaavasti nämä maat ovat riippuvaisia länsimaisista tavaroista, lääkkeistä ja elintarvikkeista. Öljy on heidän ainokaisensa, hiekkaa ei kukaan halua ostaa. Siltä varalta, että arabimaat haluavat isotella, on Yhdysvalloilla Lähi-Idässä sotajoukkoja sekä kätyrvaltioita, kuten Israel, valmiina toimimaan ja siirtämään öljyvarat jenkki-imperialistien hallintaan.

1900-luvun alussa siirtomaaisännistään eroon pyrkivässä Kiinassa tapahtui Kominternin ja Stalinin myötävaikutuksella 20-luvulla vallankumous, jossa valtaan nousi porvaristo. Myöhemmin tapahtui talonpoikaiston vallankumous, koska Kiinan työväenluokka oli lähes olematon eikä työväen vallankumousta voinut tapahtua. Talonpoikaiston vallankumous kuitenkin pystytti työväenvaltion rakenteet, mutta jätti porvaristolle mahdollisuuden jatkaa toimintaansa mm. Taiwanissa.

Tätä nykyä Kiinan kollektiivisen talouden rakenteet ovat horjumassa, maahan on perustettu entistä useampia "erikoistalousalueita", jotka toimivat kapitalistisesti, ja separatistiset aatteet ovat voimistumassa. Kiinan byrokraattisen keskushallinnon on siksi pidettävä maassa tiukkaa komentoa, jotta se ei menettäisi omaa valtaansa. Näin tapahtuessa maa hajoaisi ja imperialististen voimien olisi helpompi alistaa maa komentoonsa ja riistosuhteisiin.

Kaikesta huolimatta Kiinan talous on kasvussa. Se on kasvanut jo pitkään. Byrokraattisesti hallitut "suuren harppauksen" ja "kulttuurivallankumouksen" vuosikymmenet ovat antaneet tietä erikoistalousalueiden ja maan taloudellisen eriarvoistumisen vuosikymmenille, joten talouskasvusta huolimatta kiinalaisten enemmistön taloudellinen tilanne on edelleen kehno.

Kuitenkin talous kasvaa. Maailman väkirikkaimpana valtiona Kiina on myös Aasian merkittävin sotilasmahti. Ja talouskasvun ansiosta Kiina on saavuttanut myös taloudellisen ykkössijan Aasiassa — näin ainakin Japani on myöntänyt. Japanista Kiina eroaa kuitenkin sikäli, että siinä missä Japani on tyypillinen imperialistinen valtio — sillä on ollut siirtomaita, jotka nyttemmin ovat itsenäistyneet mutta jääneet puoli-siirtomaiden asemaan, lisäksi Japanin kapitalistit vievät huo-

mattavan määrän finanssipääomaa ulkomaille — Kiina on edelleen enemmänkin ns. puolisiirtomaa, jonne virtaa ulkomaista pääomaa.

Japani pysyi pitkään eristäytyneenä keisarikuntana, jonka teollistuminen alkoi suhteellisen myöhään. 1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella Japani hallitsi laajoja alueita Kaakkois-Aasiassa. Toisessa maailmansodassa Japani soti lähinnä Yhdysvaltoja vastaan Tyynenmeren ja Kaakkois-Aasian herruudesta.

Sodassa tappion kärsinyt Japani ei jäänyt tappiossaan riutumaan. Siirtomaiden menetys tai atomipommit eivät estäneet maata nousemasta taloudelliseksi mahtitekijäksi muutamassa vuosikymmenessä. Japanilainen työkuultuuri ja työväenliikkeen heikkous mahdollistivat kapitalistisen riiston kohoamisen äärimilleen. 1980-luvun loppupuoliskolla osa porvarillisista taloustieteilijöistä jopa ennusti, että lähivuosina Japani ohittaisi Yhdysvallat ja nousisi maailmantalouden ykköseksi.

Toisin kuitenkin kävi. Kapitalistisen yhteiskunnan kehityslait pätevät myös Japanin kapitalistiseen yhteiskuntaan, ja 1990-luvun taitteessa Japanin talous romahti. Siitä alkoi pitkä taantumisen kausi, joka ei ole vielääkään päättynyt, vaan jonka kuluessa on jo useita kertoja uudelleen ehditty julistaa lama, nyt viimeksi vuoden 2001 keväällä.

Japanin valtionvelka on 1990-luvun aikana kasvanut ennätykselliseksi, sillä valtion on kerta toisensa jälkeen ollut pakko pelastaa kaatumaisillaan olleita rahoituslaitoksia ja suuryrityksiä. Ilman näitä toimenpiteitä Japanin lama olisi ollut syvempi ja raivokkaampi.

Nyt, kun myös Yhdysvaltain talous on ajautunut taantummaan, ei Japanin taloudella ole minkäänlaisia mahdollisuuksia

sia selvitä nykyisistä vaikeuksistaan. Väitettä laman leviämisestä maailmanlaajuiseksi ei kukaan uskottavin perustein voi kumota, sillä yhdessä Yhdysvallat ja Japani muodostavat yli puolet maailmantaloudesta. Kapitalistisella Japanilla ei ole paluuta 1980-luvun kukoistukseen.

Intia itsenäistyi brittiläisen siirtomaavallan alaisuudesta vuonna 1947. Samalla itsenäistyi sen naapurivaltio Pakistan. Poliittisesta itsenäisyydestään huolimatta Intia ei ole saavuttanut taloudellista itsenäisyyttä, vaan se on edelleen riippuvainen entisistä siirtomaaisännistään. Käytännössä tämä ilmenee suuryritysten valtana, kansan kurjuutena, lapsityövoiman käyttönä ja muina imperialistisen riiston ilmiöinä. Erityisesti intialaiset talonpojat ovat kerta toisensa jälkeen joutuneet taistelemaan länsimaisten suuryritysten iestä vastaan.

Intianin ja Pakistanin itsenäisyyden aikaa ovat myös hallinneet maiden väliset erimielisyydet. Nimellisesti kiistat johtuvat uskonnosta. Nykyään kumpikin maa on onnistunut kehittämään itselleen ydinaseen. Intia on merkittävä paikallinen sotilaallinen ja taloudellinen mahti sekä aasialaisena kehitysmaana harvinainen suuri porvarillinen demokratia, mutta sen asema puolisiirtomaana takaa, että se tulee myös pysymään vain paikallisena mahtina ja mahdollisesti imperialistien kätyrinä.

Kaakkois-Aasian valtiot ovat nekin niin ikään pysyneet puoli-siirtomaiden asemassa, vaikka ovatkin itsenäistyneet. Finanssipääoman sijoituskohteina, työvoiman ja raaka-aineiden lähteenä sekä markkina-alueina ne ovat olleet imperialistisen riiston kohteena. Finanssipääoman ylitarjonnasta monissa Kaakkois-Aasian maissa aiheutunut vuoden 1997 talousromahdus pani alulle myöhemmät Venäjän ja Etelä-Amerikan

talousromahdukset, joiden jatkona talouskriisi on levinnyt nyt myös imperialismin keskuksiin, Yhdysvaltoihin ja Eurooppaan.

4. Venäjän taantumus, edistys ja uusi taantumus

Venäläinen yhteiskunta on kokenut 1900-luvun aikana kenties nopeampia ja suurempia muutoksia kuin yksikään toinen suuri eurooppalainen yhteiskunta. 1800-luvulla ja vielä 1900-luvun alussakin Venäjä oli Euroopan viimeisin taantumuksellinen suurvalta, jossa hallitsi yksinvaltainen tsaari ja jossa tuotantosuhteet olivat pitkälle vielä feodaaliset.

Venäjän oma porvaristo ei enää kyennyt suoriutumaan porvarillisen vallankumouksen tehtävästä tai porvarillisen yhteiskunnan vakiinnuttamisessa imperialismin aikakaudella, vaan porvarillisen vallankumouksen tehtävä jäi työväenluokalle. Ensimmäinen maailmansota kärjisti luokkaristiriitoja ja yhteiskunnallista kuohuntaa, ja vuoden 1917 vallankumouksissa ei lopulta syntynytkään porvarillinen Venäjä, vaan proletaarinen Venäjä.

1920-luvun aikana Neuvostoliitossa sai vaikutusvaltaa Stalinin johtama byrokraatia, ja Neuvostoliiton virallinen politiikka ajautui harhaan luokkataistelun tieltä. Kollektiivinen talousjärjestelmä osoitti kuitenkin etunsa kapitalistiseen järjestelmään verrattuna jopa byrokratian rasittamana. Kun 1920-luvun talouskasvun jälkeen koko kapitalistinen maailma ajautui

1930-luvulla syvään talouskriisiin, Neuvostoliiton talous kehittyi ja kasvoi moninkertaiseksi. Vaikka talouskasvun hedelmiä poimittiinkin pitkälti työläisiä tyrannisoimalla, eivät tyrannimaisuudet ja talonpoikien riisto johtaneet talouskasvuun muualla kuin kollektiivisesti johdetussa Neuvostoyhteiskunnassa.

Virheellisen politiikan aiheuttamia vahinkoja ei kuitenkaan loputtomiin korjata pelkällä kollektiivisella työnteolla. Stalinin johtaman Kominternin politiikka sosialismin rakentamisesta yhdessä maassa ja kansanrintamien rakentamisesta porvarillisissa maissa johti siihen, että Neuvostoliitto petti monet luokkataistelut, kuten Espanjan vallankumouksen ja Ranskan suuret lakot 1930-luvulla. Stalinin toimien vuoksi sosialismin rakentaminen ei edes voinut levitä muihin maihin.

Osaltaan tästä syystä toinen maailmansota ei ollut vältettävissä. Jos työväenluokan vallankumous olisi voittanut Euroopan imperialistisissa maissa, kuten Ranskassa ja Saksassa, olisiko toisen maailmansodan luonne ollut täysin erilainen! Stalin, osaltaan oman politiikkansa vuoksi, joutui puolustautumaan Hitlerin ja fasisin Saksan hyökkäystä vastaan.

Maailman ensimmäinen työväenvaltio selvisi toisesta maailmansodasta voittajana ja kukisti tuolloin fasismin, mutta stalinistisen byrokratian rasituksesta se ei päässyt. Päin vastoin luokkataistelun rappio sen kuin jatkui. Vielä 1970-luvulla Neuvostoliiton talous kasvoi, mutta lopulta byrokratia ei enää kyennyt hallitsemaan urakkaansa, ja 1980-luvulla talous alkoi lopullisesti rappeutua.

Trotskin, joka murhattiin jo toisen maailmansodan alkuvaiheissa, mukaan Neuvostoliitolla oli edessään kaksi vaihtoehtoista kehityskulkua: joko tapahtuu työväenluokan poliittinen vallankumous ja byrokratia kumotaan, tai tapahtuu porvaril-

linen vastavallankumous ja kollektiiviset tuotantosuhteet kumotaan ja muutetaan kapitalistisiksi. 1980-luvun kehitys osoitti, että tapahtuu jälkimmäinen. Työväenluokalla ei ollut poliittiseen vallankumoukseen kykenevää johtoa, ja porvarillinen vastavallankumous pääsi voitolle.

Vuonna 1991 Neuvostoliitto purettiin ja vallan itselleen kaappasi Jeltsin. Venäjä ja koko Itä-Eurooppa ajautui suunnattoomaan kapitalistiseen anarkiaan, kun kukin pyrki saamaan haltuunsa mahdollisimman suuren osuuden yhteiskunnallisesta omaisuudesta. Porvarillinen vastavallankumous, jota länsi niin hartaasti toivoi ja josta vuonna 1991 niin kovasti riemuuttiin, ei ollut kenenkään hallittavissa. Jopa lännessä puhuttiin erityisestä ryöstökapitalismista, kun läntiset kapitalistit joutuivat toteamaan, että heillä ei ollut mitään mahdollisuutta vaikuttaa omalla painollaan kulkevaan kehitykseen.

Edelleenkin vuonna 2001 kaikkia Neuvostoliitossa luotuja työväenluokan saavutuksia ei ole kumottu, eikä Venäjä ole noussut imperialistiseksi suurvallaksi. Suunnattomat määrät venäläistä pääomaa on viety ulkomaille ja maata on köyhdytetty. Uutta tuotantoa tai yhteiskunnallisia rakenteita ei kymmenen vuoden aikana ole rakennettu, joten maa on voimakkaasti rappeutunut sekä konkreettisesti että henkisesti ja poliittisesti.

Jeltsin hallitsi maata vuoden 1999 loppuun asti, ja kun hänen seuraajakseen tuli Putin, muuttui myös Venäjän tilanne. Puhtaan pragmaattisesti ilmaistuna Venäjä on alkanut vahvistua ja nousta rappion tilastaan Putinin kaudella. Tämä kuitenkin tarkoittaa vain, että Putin hallitsee maata rautaisella kädellä ja karsii demokraattisia oikeuksia. Koska on selvästi nähtävissä, että länsi-imperialistit pyrkivät hajottamaan Venäjän saadakseen maan paremmin hallintaansa, on Putin pakotettu tiukentamaan otettaan ja kokoamaan Venäjän jälleen

varteenotettavaksi poliittiseksi ja sotilaalliseksi voimatekijäksi. Venäjän armeijaan ei kymmenessä vuodessa ole juurikaan koskettu, mutta kuten kaikki muutkin yhteiskunnan rakenteet Venäjällä, myös armeija on kärsinyt osansa yleisestä rappeutumisesta.

Venäjän suunnaton maa-alue, joka ulottuu lännessä Itämerelle ja idässä lähes Alaskaan saakka, pohjoisessa Jäämerelle ja etelässä Kaukasukselle, pitää sisällään huomattavia luonnonvaroja. Venäjän hallinnassa on maailman suurimmat toistaiseksi vain vähän hyödynnetyt öljyvarat, joten taistelu Venäjän maaperästä ja venäläisestä öljystä on eräs merkittävimmistä tämän päivän ja lähitulevaisuuden uhista. Itse asiassa Tsetseniassa on jo sodittu öljyvarojen hallinnasta.

5. Euroopan imperialistit

Suuria eurooppalaisia imperialistisia valtioita ovat Iso-Britannia, Saksa ja Ranska. Myös Espanjalla ja Italialla on imperialistisia piirteitä, mutta ne eivät ole yhteiskunnallisessa kehityksessään saavuttaneet ensinmainittujen tasoa.

Iso-Britannian, etupäässä Englannin, kukoistuksen aika sijoittuu kapitalismin ja imperialismien varhaisvaiheeseen. Muusta Euroopasta erillisenä ja voimakkaan laivaston omistaneena valtiona se valloitti laajoja siirtomaa-alueita kaikilta mantereilta, Pohjois-Amerikasta, Intiasta ja Kiinasta, Afrikasta ja Australiasta.

Sittemmin siirtomaat ovat itsenäistyneet, ja niistä maista, joissa eurooppalaisten siirtolaisten määrä on ylittänyt alkuperäisväestön määrän, kuten Kanadasta ja Australiasta, on tullut paikallisia kapitalistisia toimijoita ja brittiläis-jenkkiläisen imperialismien välikäsiä. Muut maat, kuten Intia, ovat säilyneet brittiläisinä puolisiirtomaina nimellisestä itsenäisyydestään huolimatta. Edelleen Britannialla on pienempiä siirtokuntia ympäri maailman.

Saksalaiset kuningaskunnat yhtyivät vuonna 1871 yhdeksi

Saksan keisarikunnaksi, ja näin muodollisesti huipentui kehitys, joka johti yhden maailman mahtavimman kapitalistisen kansallisvaltion syntyyn. Yhdistyttyään sisäisesti Saksa osallistui siirtomaakilpailuun. Kuitenkaan paljoa ei ollut enää jaettavana, ja Saksa pyrkiin laajentamaan valtaansa myös siitä taloudellisesti riippuvaisten puolisiirtomaiden, kuten Turkin kautta.

Saksa vahvisti sotilaallista mahtiaan ja alkoi haastaa Britannian laivaston herruutta. Saksa päihitti teollistumistahdissa muut Euroopan maat, ja tämän seurauksena myös Saksan työväenluokasta tuli Euroopan suurin työväenluokka. Ensimmäisen maailmansodan kynnyksellä tahtipuikkoa heilutti Saksa.

Ranskan 1700- ja 1800-lukujen historiaan mahtuu lukuisia jyrkkiä käännteitä. 1700-luvun lopulla monarkia kumottiin vallankumouksessa, valtaan astui porvaristo. Napoleon I perusti diktatuurinsa ja valloitti Eurooppaa. Taantumuksellinen monarkia palautettiin tasavallan tilalle. Vuoden 1848 tapahtumat Ranskassa johtivat toisen tasavallan julistamiseen. Napoleon III onnistui nostamaan itsensä valtaan.

Ranskan ja Saksan välisen sodan kuohunta johti Pariisin kommuunin, ensimmäisen työväenhallituksen perustamiseen. Kommuunia vastaan yhdistyneet Saksan ja Ranskan armeijat piirittivät Pariisin näänyksiin ja kommuuni sortui. Vuonna 1875 Napoleonin valtaa seurasi kolmannen tasavallan julistus.

Espanjan valta suurena siirtomaaisäntänä päättyi 1800-luvulla, kun lähes kaikki sen siirtomaat Amerikassa itsenäistyivät. Samoin kävi Portugalin siirtomaille. Espanja ei enää ollut suurvalta, ja sitä voimakkaammat imperialistiset vallat, Rans-

ka, Saksa ja Britannia syrjäyttivät sen Euroopan valtapelistä.

Kuten muutkin puolisiirtomaat, myös Latinalaisen Amerikan valtiot pysyivät kuitenkin taloudellisesti riippuvaisina entisistä ja uusista isännistään. Nykyään Latinalainen Amerika on siirtynyt Yhdysvaltain etupiiriin, mutta koska alueen valtakielet ovat espanja ja portugali, on lukuisilla espanjalaisilla ja portugalilaisilla yrityksillä luontevia sijoituksia ja markkinoita alueella.

1900-luvun historiaa käsitellessä eurooppalaisista imperiaalistisista valloista ei kannata enää puhua yksitellen. Siirtomaakilpajuoksu saavutti lakipisteensä 1900-luvun alkupuolella, kun koko maailma oli jo jaettu eivätkä imperialistiset valtiot kyenneet enää laajentamaan siirtomaa-alueitaan. Koska kapitalistinen talous joutuu kriisiin, ellei se jatkuvasti saa uusia markkinoita, raaka-aineita ja uutta halpaa työvoimaa, joutuivat imperialistiset vallat varustautumaan sotaan laajentaakseen omaa taloudellista reviiriään muiden kustannuksella. Maailmansota syttyi vuonna 1914, ja samalla imperialismien eteenpäin vienyt kehitys alkoi peruuttamattomasti kulkea taaksepäin.

Sota puhdisti maailmanmarkkinoiden ilmapiiriä ja lisäsi kysyntää, ja taloudellinen nousukausi alkoi. Tuotantoa laajennettiin kaikkialla suurissa kapitalistisissa valtioissa. Runsaan kymmenen vuoden nousukausi päättyi vuonna 1929, kun ylikapasiteetti heikensi tuotto-odotuksia, jolloin New Yorkin pörssi romahti ja monet yritykset joutuivat konkurssiin.

Kasvanut työttömyys ja köyhyys kärjistiköyhyys luokkataistelua Euroopassa. Stalinin taantumuksellinen politiikka petti mm. Espanjan vallankumouksen, ja Saksassa työväenluokan haajannus sosialidemokraattien ja kommunistien välillä mahdollisti Hitlerin valtaannousun. Luokkataistelun umpikuja ja

kapitalistien kyvyttömyys ratkaista omia taloudellisia ongelmiaan edes fasismin avulla kärjistikivät maailmanpoliittista tilannetta uudelleen. Vuonna 1939 puhkesi toinen maailmansota, ja toistamiseen lyhyen ajan sisällä Euroopan kaupunkeja ja maaseutua tuhottiin ja työväenluokkaa teurastettiin kuin karjaa.

Euroopan imperialistiset voimat eivät edes kahden maailmansodan avulla kyenneet ratkaisemaan ristiriitojaan, ja se hän on selvä, sillä imperialististen kansallisvaltioiden edut eivät koskaan kohtaa. Toisen maailmansodan jälkeen Euroopan imperialistit kuitenkin yrittivät toisenlaista taktiikkaa, yhtenäisyyttä.

Euroopan Unioniin johtanut Euroopan hiili- ja teräsyhteisö perustettiin vuonna 1950. Alusta asti kyseisen yhteisön tarkoituksena on ollut Euroopan imperialistisen taloudellisen vallan lujittaminen ja kilpailukyvyn säilyttäminen Yhdysvaltoja vastaan. Ilman yhtenäisyyttä Yhdysvallat olisi poikkeuksellisen yliherruutensa vuoksi päässyt aivan liikaa Euroopan imperialistien niskan päälle.

Tänä päivänä kaikki keskeiset eurooppalaiset imperialistiset valtiot ovat EU:n jäseniä, lisäksi unioniin on sidottu lukuisia pienempiä kapitalistisia valtioita, joita imperialistit voivat käyttää reservinä taloudellisessa ja mahdollisessa sotilaallisessa taistelussaan. EU:n laajeneminen Itä-Eurooppaan on ollut imperialistien realistisena tavoitteena aina siitä lähtien, kun Neuvostoliiton ja Venäjän vaikutus alueella alkoi heikentyä.

Vaikka EU:n alueella monet suuryritykset ovatkin nykyään monikansallisia ja yritysten edut lepäävät monessa maassa, on jokaisella yrityksellä kuitenkin perimmäinen kotimaansa, se maa, jossa suurin osa omistuksesta lepää. Saksalaiset, ranskalaiset ja brittiläiset yritykset erottuvat vielä selkeästi toisis-

taan. Tämä johtaa ajoittain julkisuudessakin leimahtaviin erimielisyyksiin unionin suunnasta, ja esimerkiksi Nizzan huippukokouksessa vuonna 2000 nämä erimielisyydet Saksan ja Ranskan välillä äityivät taas esiin.

Mitä ylikansallisemmiksi eurooppalaiset suuryritykset käyvät, sitä painokkaammiksi käyvät kuitenkin vaatimukset yhteisestä Euroopan liittovaltiosta, jossa keskeiset imperialistiset valtiot yhdistäisivät voimansa yhdeksi imperialistiseksi vallaksi. Suurpääomasta yhä suurempi osa on ylikansallista, joten on todennäköistä, että tämä kanta on pääsevä voitolle. EU:lla on jo yhteinen valuutta, lisäksi unionille rakennetaan yhteistä armeijaa ja yhteisiä poliisivoimia. Tulevan maailmansodan kannalta Eurooppa voitaneen laskea yhtenäiseksi voimatekijäksi, jonka viholliset sijaitsevat joko idässä Venäjällä tai lännessä Pohjois-Amerikassa — tai kummassakin suunnassa.

Mutta EU:n säilyminen yhtenäisenä alueena edes kolmannen maailmansotaan asti ei ole itsestäänselvyys. Jospinin ja Schröderin viime aikoina julkisuudessa esittämät täysin eriävät kannat unionin muodosta ovat saaneet jopa Helsingin Sanomat (29.5.2001) mainitsemaan tämän kiistan virstanpylvääksi EU:n historiassa. Saksalaisen ja ranskalaisen pääoman edut eivät ole vielä riittävän yhteneväiset, Saksa halunnee valloittaa muun Euroopan taloudellisesti, Ranskan porvaristo taas ei suostu alistumaan. Merkitseekö tämä virstanpylväs EU:n hajoamista kahteen leiriin? Lähitulevaisuus näyttää.

6. Itä-Eurooppa ainaisena puskurivyöhykkeenä

Länsi-Euroopan imperialistien ja Venäjän välissä sijaitseva Itä-Eurooppa ei ole maailmanpoliittinen, taloudellinen tai sotilaallinen voimatekijä, mutta se ansaitsee tulla tarkastelluksi omana lukunaan, sillä onhan alue viimeisten kahdensadan vuoden aikana ollut kerta toisensa jälkeen ajankohtainen kansainvälisten selkkausten tapahtumapaikkana.

1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella alueen valtiot eivät olleet vakiintuneet, vaan niiden rajoja muutettiin käytännössä jokaisen suurvaltojen välisen selkkauksen yhteydessä. Erityisesti Suomen, Baltian, Puolan, Unkarin ja Balkanin alueiden kohtalona on jo monasti ollut olla pelkkänä pelikenttänä.

1800-luvulla Suomen ja Baltian kohtalosta kiistelivät Ruotsi ja Venäjä. Puolasta, Tšekistä ja Slovakiasta on Saksa vääntänyt kättä Venäjän kanssa. Unkari oli pitkään Itävallan alaisuudessa, samoin Romania. Jugoslavian alueen etniset kiistat pantiin ensimmäisen maailmansodan laukaisijaksi.

Itsenäistymisestä huolimatta alueen valtiot eivät suurvaltojen silmissä olleet muuta kuin pelinappuloista strategisella kartalla. Hitler ja Stalin jakoivat Itä-Euroopan etupiireihinsä

ennen toista maailmansotaa. Stalinin kukistettua Hitlerin sodassa Neuvostoliitto laajensi etupiiriään Saksan maaperälle saakka, ja Itä-Euroopan valtioihin pystytettiin kollektiivisen talouden rakenteet ilman työväenluokan vallankumousta.

Tästä syystä oli ilmeistä, että lännen imperialistien toisen maailmansodan jälkeiset hyökkäykset Neuvostoliittoa vastaan kohdistuivat Itä-Euroopan poliittiseen hajottamiseen. Vuonna 1989 Itä-Saksasta alkanut vastavallankumousten vyöry johti lopulta vuonna 1991 Neuvostoliiton vastavallankumoukseen.

Itä-Euroopan maat eivät enää olleet Venäjän pelikenttänä, vaan näiden maiden uusi porvaristo käytti hyväkseen kaikki mahdollisuudet päästä lähemmäksi länttä. Siksi Länsi-Euroopan imperialisteille onkin ollut äärimmäisen helppoa myydä mm. EU- ja Nato-jäsenyyksiä näille maille. EU:n itä-laajentumisen ilmeisenä tarkoituksena on Itä-Euroopan kytkeminen jälleen kerran imperialistien pelikentäksi tarvittavaan sotilaalliseen toimintaan Venäjää vastaan. Etupiirijako ei enää ole salainen.

Kaikki Itä-Euroopan maat eivät Neuvostoliiton kaaduttua syöksyneet myötämielisesti lännen syliin. Imperialistien oli käytettävä toisenlaisia keinoja Jugoslavian hajottamiseen. Etniset kahakat sopivat aina hyväksi tekosyyksi, ja Jugoslavian lukuisat sodat 1990-luvulla ovat käytännössä tehneet lopun kollektiiviseen talouteen perustuvasta liittovaltiosta.

Milosevicin hallitus syrjäytettiin, mutta uusi hallitus ei ole tehnyt käytännössä mitään muuta aiemmasta poikkeavaa kuin ollut lännelle myötämielinen. Samalla amerikkalainen ja saksalainen imperialismi sai voimakkaan jalansijan alueella: entisissä Jugoslavian osavaltioissa käytetään valuuttana Saksan markkaa, joka vuoden 2002 alusta korvautuu eurolla. Jugoslavian vastavallankumous ja alueen kytkeminen lännen imperialistien etupiiriin on tällöin huipentunut.

Itä-Eurooppa tulee kolmannessakin maailmansodassa toimimaan puskurivyöhykkeenä. Yhteistä alueen kansoille onkin se, että ne joutuvat — niin menneissä maailmansodissa kuin kolmannessakin, joka välttämättä seuraa, ellei kapitalismia murskata ennen sitä — kantamaan sodan raskaimman taakan ja kokemaan pahimmat kärsimykset, vaikka näiden maiden porvaristo ei aktiivisesti sotatoimiin osallistuisikaan.

7. Ensimmäiseen maailmansotaan johtaneesta kehityksestä ja sodan luonteesta

Kapitalistisessa yhteiskunnassa tuotanto on yhteiskunnallista; se edellyttää monien ihmisten yhteistä työpanosta, tuotanto on jaettu eriytyneisiin työvaiheisiin ja siinä hyödynnetään monimutkaisia laitteita. Yhteiskunnallinen tuotanto on kapitalismin kehittyessä kehittynyt kansainväliseksi tuotannoksi; maailmanmarkkinoilla vallitsee kansainvälinen työnjako.

Kuitenkin yhteiskunnallisesta luonteestaan huolimatta tuotantovälineet ovat yksityisomistuksessa. Tässä piilee kapitalistisessa yhteiskunnassa vallitseva työn ja pääoman välinen ristiriita. Työntekijöiden edut ovat ristiriidassa tuotantovälineiden omistajien etujen kanssa. Ja aivan samoin tuotantovälineiden omistajien edut ovat keskenään ristiriidassa, sillä yritykset kilpailevat samoilla markkinoilla.

Kapitalistinen tuotanto ei tule toimeen ilman kansainvälistä työnjakoa, mutta kapitalistit pyrkivät samalla muuttamaan kansainvälisen tuotannon itse omistamukseen tuotannoksi. Kansallisvaltiot ovat kapitalistisen yhteiskunnan luomuksia, jotka puolustavat oman alueensa kapitalistien etuja sekä muita kapitalisteja että työväenluokkaa vastaan.

Kapitalistien tapa ratkaista kansallisvaltion ja kansainväli-

sen tuotannon välinen ristiriita on sota; pyrkimys alistaa muut, tuotannon kannalta välttämättömät maat oman kansallisvalti-
on alaisuuteen. 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa tämä ilme-
ni suorina siirtomaa-alueina, 1900-luvun loppupuolella siir-
tomaat itsenäistyivät, mutta pysyivät käytännössä taloudelli-
sesti riippuvaisina entisistä siirtomaaisännistään, usein velka-
vankeudessa.

1910-luvulle tultaessa suuret imperialistiset valtiot olivat
anastaneet muun maailman siirtomaikseen. Kukaan ei enää
kyennyt laajenemaan. Kaikkien tavoite oli kuitenkin sama:
laajentaa omaa tuotantoa suuremmaksi kuin muiden tuotan-
to, päihittää muut maat ja saada ne riippuvaisiksi tuonnista.
Taloudellista yliherruutta tavoittelivat Saksa, Ranska, Britan-
nia ja Yhdysvallat.

Koska kaikki tavoittelivat samaa, niiden kaikkien edut oli-
vat myös ristiriidassa keskenään. Kun muut lisäsivät varustelu-
aan, siinä ei kenenkään auttanut pysyä sivussa. Kansallis-
mieliset aatteet valjastettiin, jotta olisi saatu koko kansan tuki
porvariston kansallisille eduille. Kapitalistinen yhteiskunta,
imperialismin vaiheeseensa kehittyneenä, oli kohdannut
ylittämättömän esteen: kansallisen ja kansainvälisen talou-
den ristiriidat oli ratkaistava tavalla tai toisella. Porvaristo on
luokkana kansallinen, työväenluokka kansainvälinen. Vain
työväenluokka kykenee tämän ristiriidan ratkaisemiseen, sil-
lä työväenluokalle se ei ole ristiriita. Kuitenkin porvaristo
yritti ratkaista sitä itse, käynnistyi maailmansota.

Imperialistit eivät lähteneet sotaan kylmiltään, vaan sotaa
oli edeltänyt parikymmenvuotinen asevarustelu. Sodalle kypsä
tilanne laukesi sodaksi vasta, kun Saksa koki oman armeijan-
sa riittävän vahvaksi voittamaan sodan.

Työväenluokka, joka ainoana olisi sodan kyennyt estämään
ja ratkaisemaan kansainvälisen tuotannon ongelman, oli ri-

suttu ideologisesta aseistuksestaan. Riisuttu oikeistodemareiden toimesta. Saksan sosialidemokraattinen puolue, maailman mahtavin työväenpuolue ja Internationaalin tosiasiallinen suunnannäyttävä, petti työväenluokan elokuussa 1914 myöntämällä Saksan porvaristolle oikeuden käydä puolustus-sotaa venäläisiä vastaan. Internationaali hajosi ja sota pääsi alkamaan ilman, että työväenluokka olisi kyennyt sitä estämään.

Maailmansodan kärjistämät sosiaaliset ja taloudelliset ongelmat johtivat työväenluokan vallankumouksellisuuden voimakkaaseen kasvuun Venäjällä, ja kun porvarillinen vallankumous helmikuussa 1917 voitti, ei kulunut kymmentäkään kuukautta, kun sitä seurasi sosialistinen vallankumous. Ensimmäinen maailmansota, joka alkoi imperialistisena sotana, synnytti maailman ensimmäisen työväenvaltion, joka irtaantui imperialistien sotimisesta erillisrauhalla.

Länsi-Euroopassa sota jatkui marraskuuhun 1918 asti, kunnes Saksa oli liian heikko sotaan enää jatkamaan, eikä vallankumous missään muussa maassa voittanut. Imperialistien väliset ristiriidat jäivät ratkaisematta, sisältäen näin itsessään siemenen seuraavaan maailmansotaan.

8. Toiseen maailmansotaan johtaneesta kehityksestä ja sodan luonteesta

Jälleenrakennustyö pitää tuotannon virkeänä. Ensimmäisen maailmansodan raunioista maailmantalous sai uutta puhtia, ja tuotanto sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa saavutti ennenkokemattomia mittasuhteita. Talous kasvoi vuosikymmenen. Mutta kuten aina ennenkin kapitalistisen yhteiskunnan historiassa, liikatuotanto ja kannattamattomat investoinnit koituivat talouselämän omaksi tuhoksi.

1930-luku oli synkkää aikaa kaikkialla kapitalistisessa maailmassa. Porvariston omat yritykset elvyttää taloutta, kuten New Deal -politiikka ja julkiset investoinnit, eivät riittäneet noususuhdanteen luomiseksi. Työttömyys pysyi korkeana ja köyhyys lisääntyi.

Omien taloudellisten ongelmiansa lisäksi imperialistien ahdinkoa lisäsi toinen merkittävä seikka: Neuvostoliiton esi-merkki osoitti, että kollektiivinen talous kasvaa merkittävästi nopeammin ja tehokkaammin kuin kapitalistinen talous. Työväen luokkataistelun torjuminen kapitalistisissa maissa oli porvariston 1920- ja 30-lukujen keskeisiä tehtäviä.

Eräissä maissa imperialismin oli turvauduttava jo viimeiseen korttiinsa, fasismiin. Fasistista hallintoa käytännössä

harjoiteltiin Espanjan sisällissodassa, ja lupaavien tulosten myötä Italiassa ja Saksassa vakiinnutettiin fasistinen järjestelmä. Työväenluokka saatiin tehokkaasti sidottua asevarusteluun ja kansallisten etujen puolustamiseen.

Siinä missä ensimmäinen maailmansota alkoi ikään kuin positiivisen kauden jälkeen, imperialismien laajentumisen aiheuttamista törmäyksistä, toinen maailmansota oli vain jatkoa kielteiselle kehitykselle, kapitalistisen järjestelmän omien syvien ristiriitojen kuolinkouristus, epätoivoinen pyrkimys toistamiseen ratkaista kansallisen ja kansainvälisen tuotannon välinen ristiriita kansallisen porvariston eduksi kansainvälistä työväenluokkaa ja muiden maiden porvaristoa vastaan.

Käynnissä oli tosiasiallinen pudotuspeli tilanteessa, jossa oman tuotannon elvyttäminen edellytti muiden ryöstämistä ja tappamista. Jos imperialistien olisikin ollut mahdollista välttää ensimmäinen maailmansota, toiseen maailmansotaan he ajautuivat täysin kykenemättä sitä välttämään. Sota ylitti tuhovoimaltaan kaikki aiemmat sodat, ei vain siksi, että aseet olivat kehittyneempiä, vaan juuri siksi, että se oli kapitalistisen yhteiskunnan taistelua eloonjäämisestään.

Sodan jälkeen maailmantalouden vakauttamiseksi, työväenluokan hillitsemiseksi ja kapitalismin nostamiseksi jaloilleen keksittiin keynesiläinen talouspolitiikka, Euroopan vakauttamiseksi nimenomaan luotiin Euroopan yhdistämiseen tähtäävä politiikka, ja sotilaallisen tasapainon saavuttamiseksi ja Neuvostoliittoa painostamaan luotiin NATO ja SEATO. Kapitalismi pelasi itselleen jatkoaikaa.

9. Kolmannen maailmansodan ennusmerkit, mahdolliset liittolaiset, konfliktien syyt ja luonne

Neuvostoliiton romahdus muutti maailmanpoliittista tilannetta ja voimatasapainoa, mutta toisin kuin lännen imperialistit olivat odottaneet, he eivät kyenneet hallitsemaan prosessia. Venäjä, vaikkakin huomattavasti heikentyneenä, säilyi maailmanpoliittisena voimatekijänä. Nyt se on alkanut uudelleen voimistua.

Kymmenen kulunutta vuotta ovat osoittaneet, että kaikki puheet historian päättymisestä ja kapitalismin lopullisesta voitosta ovat vääriä. Neuvostoliiton hajoamisen myötä piti ns. punaisen vaaran kuolla. Siitä huolimatta porskuttaa Kiinan byrokraattisesti rappeutuneen työläisvaltion johto vielä kymmenenkin vuoden kuluttua tästä. Pyrkimykset muuttaa Kiinan talous kokonaan kapitalistiseksi ovat edenneet imperialistien kannalta liian hitaasti. Ulkomaisia investointeja virtaa maahan, erikoistalousalueilla käytännössä orjien asemassa olevat työntekijät tuottavat halpoja tavaroita lännen markkinoille, Kiina on viittä vaille WTO:n jäsen, mutta tästä huolimatta Kiinan "rauhanomainen" muuttaminen kapitalistiseksi ei millään etene tarpeeksi vauhdikkaasti.

Torjuakseen nyt alkanutta maailmanlaajuista lamaa lännen

imperialistit tarvitsisivat Kiinan työvoiman, markkinat ja raaka-aineet käyttöönsä heti, mutta tämä toive ei voi toteutua vain rauhanomaisin keinoin. Siihen tarvitaan tulivoimaa.

Lännen imperialistit ovat jo vallanneet Venäjän markkinat ja käytännössä monet tuotantolaitoksetkin ovat siirtyneet ulkomaiseen omistukseen. Lainajärjestelyin Venäjän valtio on sidottu länsimaiseen finanssipääomaan, ja nyt viimeksi EU on yrittänyt löytää rauhanomaisia ratkaisuja sitoa Venäjää entistä tiukemmin eurooppalaiseen imperialismiin kauppapolitiikan keinoin.

Mutta öljy on vielä Venäjän valtion hallussa, energiajätti Gazpromia ei ole yksityistetty. Kiristyvässä maailmanpoliittisessa tilanteessa olisi Venäjän porvariston kannalta suorastaan typerää nyt luopua Gazpromista, sillä yksityistettynä se pian siirtyisi länsiomistukseen. Ja näin ei ilmeisesti ole käymässäkään.

Vuoden 2001 keväällä kohosi Suomessakin suuri äläkkä siitä, kun Gazprom hankki haltuunsa yksityisiä tiedotusvälineitä, lisäten näin valtion kontrollia tiedonvälityksessä. TV- ja radioasemat samoin kuin lehti- ja kirjapainot ovat aina sodan kannalta strategisesti merkittäviä kohteita, sillä tiedotusvälineillä voidaan vaikuttaa sotatapahtumien kulkuun. Kremlille kriittisten tiedotusvälineiden, porvarillisen opposition vaientaminen palvelee sotilaallisia tarkoituksia paremmin kuin sisäisesti kinasteleva porvaristo.

Öljiin kulminoituvat lännen halut Venäjällä. Jo alussa kerroimme, että Yhdysvaltoja uhkaa sen historian pahin energiakriisi, josta lopulta sillä ei ole paluuta. Maailman öljyvarat ovat ehtymässä, ja Yhdysvallat on maailman öljystä riippuvaisin talousmahti. Jo nyt kohonneet polttoaineiden hinnat ja sähkökatkokset Kaliforniassa ovat omalta osaltaan heikentäneet Yhdysvaltain taloutta. Talouskriisi syvenee, kun

energiakriisi pitkittyy. Ken osaa laskea yksi ynnä yksi, ymmärtää, että Yhdysvallat tarvitsee kipeästi Venäjän öljyä. Ja tätä öljyä se ei saa ilman sotaa.

Venäjällä ja Kiinalla, jotka maailmanpolitiikassa ovat viime vuosina muutenkin olleet samalla puolella, on täten yksi suuri yhdistävä tekijä: Yhdysvallat haluaa alistaa ne kummatkin, hajottaa ne pienemmiksi, helpommin hallittaviksi alueiksi. Tämä tiivistää entisestään Kiinan ja Venäjän välejä, ja tulevassa maailmansodassa ne mitä suurimmalla todennäköisyydellä ovat liittolaisia.

Yhdysvallat aloittaa Kiinasta. Alkuvuotta 2001 ovat ryydittäneet lukuisat Yhdysvaltain ja Kiinan väliset sotilaalliset ja diplomaattiset selkkaukset: ns. pommikonedraama, Bushin lausunot Taiwanin puolustamisesta sotilaallisesti, Taiwanin ja Tiibetin johtajien viralliset vierailut Yhdysvaltoihin, jne. Lisäksi Yhdysvallat on siirtämässä sotilaallista painopistettään Euroopasta Kaakkois-Aasiaan, varustautuu jatkossa ennemmin yhden kuin kahden rintaman ylläpitoon.

Nyt Yhdysvallat pyrkii poliittisesti ja sotilaallisesti häرنäämään Kiina, jotta Kiina aloittaisi sodan. Tällä on erityistä merkitystä Yhdysvaltain sisäpolitiikassa, kotirintaman uskollisuuden takaamiseksi. Vietnamin sodan synnyttämä vastarinta toimii historian esimerkkinä: mikäli kansalaiset eivät koe sotaa oikeutetuksi, jollaiseksi puolustusota koetaan helpommin kuin hyökkäyssota, joutuvat imperialistit taistelemaan paitsi kiinalaisia myös kotimaista oppositiotaan vastaan.

Palatkaamme vielä Yhdysvaltain sotilaallisen painopisteen siirtämiseen. Utinen siitä, että Yhdysvaltain sotilaallinen painopiste siirtyy Euroopasta Kaakkois-Aasiaan merkitsee paitsi sitä, että päävihollinen löytyy Kiinasta, myös sitä, että

Yhdysvallat itse ei *vielä* koe olevansa valmis sotaan; joukkoja vasta siirretään. Tilanne on vastaava kuin ennen ensimmäistä maailmansotaa: poliittinen tilanne oli kypsä sotaan jo muutamia vuosia ennen sodan alkua, mutta jokainen halusi varustautua entistä voimakkaammaksi kyetäkseen sotimaan voitokkaammin. Lopulta sota alkoi vuonna 1914 sen jälkeen, kun Saksa koki armeijansa riittävän vahvaksi ja käynnisti sodan oikeuttaneet toimenpiteet Balkanilla.

Toisaalta Yhdysvaltain päätös siirtää sotilaallinen painopiste kahden rintaman sodasta yhden rintaman sotaan tarkoittaa myös sitä, että Yhdysvallat arvioi Kiinan niin voimakkaaksi viholliseksi, että siihen on käytettävä kaikki voimavarat. Toisin sanoen Yhdysvallat jättää Venäjän myöhemmäksi kohteekseen, suorastaan luottaa Euroopan imperialistien halukkuuteen taistella Yhdysvaltain liittolaisena Venäjää vastaan.

Tämä luottamus liittolaisuuteen EU:n kanssa on historiallisesti perusteltu: Kahdessa aiemmassa maailmansodassa Yhdysvallat on ollut Ranskan ja Britannian liittolainen — mutta Saksaa vastaan. Nyt myös Saksa on saman sotilasliiton, Naton jäsen, kuin ovat mm. Yhdysvallat, Ranska ja Britannia. Naton jäsenenä on myös Hitlerin aikanaan miehittäjä, strategisesti merkittävä Norja.

Mutta Yhdysvaltain päätös siirtää sotilaallinen painopisteensä Kaakkois-Aasiaan on herättänyt epävarmuuden tunnetta Euroopan imperialistien keskuudessa. Porvarillisessa lehdistössä esitetään jo huolestuneita kysymyksiä siitä, mitä merkitsee Nato-yhteistyölle Euroopassa se, että Yhdysvallat siirtää armeijaansa täältä pois ja suhtautuu entistä vihamielisemmin Venäjää kohtaan.

Aivan itsestään selvää ei siis ole, että EU:n imperialistit taistelisivat kolmannessa maailmansodassa Yhdysvaltojen liit-

tolaisena. Itsestään selvää ei myöskään ole, että EU olisi yhtenäinen alue. EU:lla ei ole vielä omaa yhteistä armeijaa, mutta sellaisen muodostamisesta käydään kaiken aikaa poliittista keskustelua. Tuleeko tämä armeija olemaan yhteydessä Natoon vai toimiiko se Natosta riippumatta, on vielä avoin kysymys. Aivan yhtä avoin on kysymys siitä, riittääkö aika EU:lle oman armeijan kokoamiseen ennen, kuin Yhdysvaltain on taloudellisessa ahdingossaan pakko aloittaa sota Kiinaa vastaan.

Tällä hetkellä näyttää suhteellisen todennäköiseltä, että EU ja Yhdysvallat tulevat olemaan liittolaisia. Mutta EU:n pyrkimys rakentaa dialogia Venäjän kanssa ja Yhdysvaltain pyrkimykset tämän dialogin häiritsemiseksi osoittavat, että tilanne on vielä avoin. Vaatisi toisaalta melkoista suunnanmuutosta perinteisessä eurooppalaisten imperialistien politiikassa liittoutua Venäjän kanssa Yhdysvaltoja vastaan.

Sen tarkemmin en tässä analysoi imperialistisen Japanin tai alueellisesti merkittävän ydinasevaltio Intian roolia kolmannessa maailmansodassa, sillä näiden maiden sotilaallisesta kehityksestä ei suomalaisessa lehdistössä ole viime aikoina juurikaan uutisoitu, joten johtopäätösten tekeminen niistä ei nyt onnistu.

Kaksi viime vuosien keskeisintä sotaa ovat kolmannen maailmansodan pohtimisen yhteydessä tutkimisen arvoisia, sillä ne antavat viitteitä siitä, mitä on odotettavissa. Kyseiset sodat ovat Tsetsenian sota ja Jugoslavian sota.

Tsetseniassa taisteltiin nimellisesti alueen itsenäisyydestä ja irtaantumisesta Venäjältä. Venäjä ei alueesta suostu luopumaan, sillä se on tärkeä öljyvarojen hallinnan kannalta. Lisäksi Venäjän yhden osan separatistitaistelijoiden voitto ja alueen itsenäistyminen saattaisi kirvoittaa muitakin alueelli-

sia itsenäisyystaisteluja ja edistää Venäjän hajoamista.

Lännen tarkoituksena Venäjällä palvelee Venäjän hajoaminen pienempiin osiin, sillä tällöin Venäjä ja sen öljyvarat ovat helpommin lännen hallittavissa. Länsi puhuu jo suoraan Venäjän pilkkomisesta ja keskusvallan höllentämisestä. Tsetseniassa länsi tuomitsi Venäjän sodan ja tuki itsenäisyyttä. Mutta länsi ei osallistunut sotaan. Venäjä on edelleen liian voimakas vihollinen, siksi sitä on tyydyttävä tuomitsemaan ja pyrittävä vain edistämään sen hajoamista sisäisesti.

Lännen imperialistit pyrkivät löytämään liittolaisen Tsetseniasta. Riittävän luotettavan liittolaisen palvelemaan länttä, mutta toisaalta riittävän tulivoimaisen ja vaikutusvaltaisen, jotta paikalliset asukkaat sitä tukisivat. Tällöin länsi olisi saanut Tsetsenian ja sitä kautta Kaukasuksen öljyvarat suoraan hallintaansa. Liittolaista ei löytynyt, ja Tsetsenian sota jäi Venäjän sisäiseksi sodaksi.

Jugoslavian sodassa lännen tarkoituksena toteutuivat paremmin. Alue on Venäjää huomattavasti pienempi, joten hyökkäys sitä vastaan ei ole itselle yhtä vahingollinen. Separatististen ajatusten lietsominen on helpompaa, ja alueelta löytyi myös lännen kannalta täydellinen vasalli: Kosovon vapautusarmeija KLA. Sillä oli tulivoimaa ja vaikutusvaltaa ja se myötäili täysin lännen tahtoa.

Itse länsi-imperialistien armeijat osallistuivat sotaan vain pommittamalla, eivät lainkaan maasotaan. Jugoslaviassa tuhottiin tehtaita, jalostamoja, siltoja, sairaaloita, rautateitä, mutta ei armeijaa. Balkanin taloudellinen alistaminen lännelle sujui kutakuinkin suunnitelmien mukaan: alueen oma talous raunioitettiin, kansa alkoi kapinoida ja kaatoi Milosevicin.

Se, mikä onnistui Jugoslaviassa, jäi länneltä saavuttamatta Tsetseniassa. Mutta samaa taktiikkaa — hajottamista sisältäpäin — Yhdysvallat yrittää nyt Kiinassa (Taiwan ja Tiibet) ja

toisaalta edelleen Venäjällä. Aika näyttää, milloin "rauhanturvaajat" astuvat kuvioihin. Se tapahtuu vasta sitten, kun Yhdysvallat on varustautunut tarpeeksi. Tähtitieteelliset ohjuspuolustusjärjestelmät ovat osa tätä varustautumista.

Energiakriisi ja nykyaikaisten aseiden luonne lyövät leimansa kolmannen maailmansodan luonteeseen. Paljon öljyä eli raskaita kuljetuksia vaativia operaatioita, kuten suurten maasotajoukkojen ja panssarivaunukolonniin liikkuttelua käytetään vain tarvittaessa. Nopeisiin tuloksiin tähtäävät täsmäpommittukset, joita harjoiteltiin Jugoslaviassa, ovat sodalle luonteenomaisia.

Aiemmissa maailmansodissa öljyä oli kaikilla käytettävissä juuri niin paljon kuin vain ehti käyttää. Nyt tilanne on toinen, ja taistelua käydään mm. jäljellä olevien öljyvarojen hallinnasta. Toisaalta vihollisen öljyvarojen tuhoaminen ei sekään ole poissuljettu vaihtoehto, mikäli sillä edistetään vastustajan kaatumista. Persianlahden sodassa 1990-luvun alussa Yhdysvallat ei epäröinyt pommittaa Irakin öljykenttiä. Suunnattomat määrät öljyä tuhlaantui palamalla pommitusten seurauksena savuna ilmaan.

10. Oikeiston nousu sodan edellä

Maailmansodan mahdollistava poliittinen tilanne vaatii aina oikeistovoimien apua. Kansallisesta edusta vaahtoaminen, nationalismi, rasismi, antisemitismi ja fasismi ovat kaikki oikeistolaista politiikkaa, jonka nousu on edellytyksenä sotaan kypsän tilanteen kärjistymiselle sodaksi. Työväenpuolueiden, sosialistien ja kommunistien vainoaminen, pilkkaaminen, nöyryytys ja johtajien vangitseminen sekä ammattiliittojen ja lakkojen hajottamiset ovat tämän saman poliittisen ilmapiirin kehittymisen toinen osatekijä.

Ensimmäiseen maailmansotaan johtaneen kehityksen siunasi ja sodan aloittamiselle luvan myönsi Saksan sosialidemokraattisen puolueen oikealle luisuneiden johtajien petturuus. Siitä lähtien sosialidemokraattien johto, oikeistodemarit ovat tukeneet kaikkia imperialistisia ja kapitalistisia sotia, kaikissa maissa.

Sosialidemokraattiset puolueet, jotka ovat porvarillisia työväenpuolueita, ovat lisäksi monissa maissa suurimpia työväenpuolueita. Vaikka ns. rividemarit eli tavalliset työläiset olisivatkin sota vastaan, heidän johtajansa antavat kaiken tukensa sodalle. Siksi työläiset on saatava irtaantumaan so-

sialidemokraattisesta politiikasta ja liittymään sodanvastaiseen taisteluun.

Erityisesti toista maailmansotaa edeltäneeltä 1930-luvulta muistetaan äärioikeiston ja fasismin nousu. Fasismi ei ole porvaristonvastaista politiikkaa, vaan porvarillisen politiikan väline, viimeinen kortti, johon porvaristo ei turvaudu mielellään, mutta johon se on pakotettu turvautumaan maissa, joissa porvarillinen demokratia ei takaisi riittävää tukea sotaponnisteluille.

Fasismin ja äärioikeiston nousuun viittaavia merkkejä olemme saaneet nähdä taas viime vuosina. Toistaiseksi yhteiskunnallinen tilanne ei ole nostanut esiin riittävän vahvoja äärioikeistolaisia johtajia, toisaalta kansanjoukot eivät ole vielä niin kurjistuneita, että alentuisivat uskomaan äärioikeistoa. Haider Itävallassa ja Berlusconi Italiassa ovat merkkejä siitä, että äärioikeistolainen politiikka ei ole jäänyt historiaan, vaan taistelua äärioikeistoa vastaan on käytävä tänäkin päivänä.

Myös Yhdysvalloissa kehitys yhä äärioikeistolaisempaan politiikkaan on nähtävissä. Bushia ei valittu presidentiksi vaaleilla, vaan vaalivilpillä. Kuten Hitler saattoi 1930-luvulla sanoa "miljoonat seisovat takanani" tarkoittaen suurporvariston miljoonatilejä, voi Bush tänä päivänä uhota: "Miljardit seisovat takanani". Yhdysvaltain sisäpolitiikassa on tapahtunut käänne entistä yksioikoisempaan politiikkaan, jonka keskeisenä tarkoituksena on asevarustelu ja suurteollisuuden suosiminen. Samalla ulkopolitiikassa on tapahtunut käänne entistä hyökkäävämpään esiintymiseen.

Venäjälläkin Putinin rautainen, alati kiristytvä ote voi tarpeen niin vaatiessa muuttua vaikka fasisistiseksi hallinnoksi. Fasistisen politiikan ainekset ovat siis olemassa sekä Venäjällä että Yhdysvalloissa. Kiinan byrokraattinen johto pitää sekin maata tiukassa otteessaan. Euroopassa äärioikeistolainen

politiikka on ollut vielä lievää eivätkä fasistiset ryhmät ole saaneet kannatusta missään merkittävässä imperialistisessa valtiossa. Tilanne saattaa kuitenkin muuttua. Monissa Euroopan maissa äärioikeisto on nousussa. Oikeiston torjuminen työväenluokan toimesta on keskeistä tässä vaiheessa taistelua kolmatta maailmansotaa vastaan.

11. Suomen kehityksestä kohti maailmansotaa ja Suomen asemasta sodassa

Lännen imperialistien kansainvälinen salaseura, Bilderberg-säätiö, kokoontuu vuosittain keskustelemaan maailman tilanteesta ja siitä, miten imperialistien herruutta vahvistettaisiin. Tässä kerhossa tehtävillä päätöksillä, joista mitään ei voida julkisuuteen, on merkittävä ja pitkäaikainen vaikutus tulevaisuuteen. Maailmansotaan johtava kehitys, jota Bilderberg-säätiö ei kuitenkaan ole kyennyt estämään, pakottaa heidätkin reagoimaan. Sotaan on varauduttu jo hyvissä ajoin.

Suomi sidottiin lopullisesti lännen imperialistien etupiiriin ja Venäjää vastaan jo 1990-luvun alkupuolella. Vuonna 1994 Bilderberg-säätiö kokoontui Suomessa, ja samana vuonna Suomesta tuli Naton rauhankumppani. Vuoden 1995 alussa Suomi liitettiin EU:hun väkisin. Tämä ei ole sattumaa. Pohjoinen ulottuvuus, jota Saksa on jo kahdessa aiemmassa maailmansodassa havitellut, on noussut taas esille; pohjoinen ulottuvuus, Venäjän vastaisen sodan painopisteen siirtäminen Koillis-Eurooppaan, etupäässä Suomeen ja Baltiaan.

Tämän jälkeen niin Suomessa kuin muualla lännen ja Venäjän välisellä puskurivyöhykkeellä on varustauduttu sotaan Venäjää vastaan. Baltian maat, Puola, Tsekki, Slovakia, Un-

kari, Romania, Bulgaria ja Turkki joko ovat Naton jäseniä tai pyrkivät sellaisiksi, samoin kaikki ovat ehdolla EU:n jäsenmaiksi. Jälleen kerran Itä-Eurooppa toimii lännen ja Venäjän välisen sodan pelikenttänä.

Suomi kuuluu tähän joukkoon. Natolle ja EU:lle Suomi ei ole muuta kuin rintamalinja Venäjää vastaan. Aivan pohjoisessa Norja on jo Naton rintamana, samalla Norjan öljyvarat on sidottu Naton käyttöön. Mutta merkittävä venäläinen teollisuus- ja asutuskeskus, Pietari, on vielä piirittämättä. Siihen tarvitaan Suomea ja Viroa, aivan samoin kuin toisessa maailmansodassa.

Vastaavasti Venäjän etuna on pitää Suomi ja Baltia omassa etupiirissään. Pietarin puolustaminen vaatii Suomen ja Viron maaperää. Venäjän kannalta valitettavaa on, että Suomen ja Viron porvaristo on suuntautunut länteen ja luovuttaa maansa hyvillä mielin lännen pelikentäksi, mutta ei Venäjän.

Suomen kytköksistä lännen etupiiriin kertovat myös 1990-luvulla aloitetut ja edelleen lisättävät sotalaitteiden hankinnat. Ensin ostettiin Hornet-hävittäjiä, sitten haaveillaan taisteluhelikoptereista ja panssarivaunuista. Pian Suomella on sukellusveneitäkin. Kaikki nämä on hankittu lännestä, kaikki ne ovat yhteensopivia Naton ja EU-maiden armeijoiden asejärjestelmien kanssa. Suomalaisotilaat osallistuvat jo yhteiseurooppalaisiin harjoituksiin, kuten Helsingin Sanomat 25.5.2001 kertoi Hawk-lentäjäkoulutuksesta.

Ja tämän takana ovat — jälleen kerran — oikeistodemarit yhdessä porvarillisten puolueiden, kuten Kokoomuksen ja Keskustan kanssa. Lipponen vaatii enemmän ja enemmän puolustusmäärärahoja. Sosiaaliturvaa leikataan, mutta aseisiin tuntuu riittävän aina rahaa.

Samalla Suomessa jälleenrakennetaan suoje-luskuntia ja lotta-

järjestöä. Sotilaallinen varustutuminen, ja nimenomaan Venäjää vastaan, on Suomen porvaristolla täydessä käynnissä laajalla rintamalla. Se päivä lähestyy, jolloin näitä aseita aletaan käyttää muuallakin kuin harjoituksissa.

Koska Suomen armeija tulee olemaan taas ensimmäisten joukossa, kun länsi aloittaa sotansa Venäjää vastaan, vaikka Suomen työväenluokalle ei tästä sodasta koidu kuin kärsimystä, on erittäin tärkeää aloittaa keskustelu Suomen työväenluokan suhtautumisesta tähän sotaan, joka on osa kolmatta maailmansotaa.

Venäjä ei ole imperialistinen valta, vaan se tulee olemaan imperialistien hyökkäyksen kohteena. Venäjän tappio sodassa tarkoittaisi imperialismin vahvistumista maailmassa. Toisaalta Venäjän voitto sodassa ja Keski- ja Itä-Euroopan miehitys voisi merkitä Venäjän porvariston nousua imperialistiseksi voimaksi. Vastaavasti imperialistien voitto Kiinasta vahvistaa imperialismia, mutta Kiinan voitto, jos Kiinassa samalla tapahtuu porvarillinen vastavallankumous, saattaa vahvistaa kiinalaisen imperialismin syntyä.

Imperialistien pyrkimyksenä on hajottaa Venäjä ja Kiina pienemmiksi, helpommin hallittaviksi alueiksi. Näin he tekivät Jugoslavialle, tätä he yrittivät Venäjää vastaan Tsetseniassa. Maailmansodassa he voivat onnistua.

Tsetseniassa vaadimme Tsetsenian työväenluokkaa torjumaan sekä Venäjän hyökkäykset että oman tsetseeniporvaristonsa pyrkimykset itsenäisen kapitalistisen Tsetsenian luomiseksi ja rakentamaan sen sijaan Tsetseniaan työväenvaltion, samalla vaadimme myös Venäjän työväenluokkaa kumoamaan venäläisen porvariston, lopettamaan sodan Tsetseniassa ja luomaan Venäjästä taas työväenvaltion.

Jugoslaviassa vaadimme Jugoslavian työväenluokkaa kumo-

amaan Milosevicin byrokraattisen hallinnon ja toteuttamaan työväenluokan poliittisen vallankumouksen ja Jugoslavian kollektiivisen talouden kontrollin ottamista työväenluokan käsiin, samalla vaadimme Jugoslavian työväenluokkaa torjumaan imperialistien hyökkäykset alueelle.

Puolustimme sekä Jugoslavian että Tsetsenian oikeutta kansalliseen itsemääräämiseen, tämä tarkoittaa, että puolustimme näitä maita sekä oman porvariston että imperialismin hyökkäyksiltä. Aivan samoin meidän on puolustettava Venäjän ja Kiinan itsemääräämisoikeutta, mutta vaadittava samalla työväenluokkaa syrjäyttämään porvarilliset ja byrokraattiset johtajansa ja luomaan Venäjästä ja Kiinasta sekä taloudellisesti että poliittisesti työväenvaltioita.

Miten sitten suhtaudumme Suomessa siihen, että imperialistit aikovat käyttää maatamme ja Suomen armeijaa sodassaan Venäjää vastaan? Meidän, Suomen työväenluokan on kieltäydyttävä osallistumasta tähän sotaan. Se ei ole meidän sotamme! Mikäli se, että työväenluokka kieltäytyy osallistumasta sotatoimiin, johtaa Venäjän voittoon Suomesta, on se pienempi paha kuin se, että suomalaisia työmiehiä kuolisi venäläisten työmiesten luoteihin ja päin vastoin.

Samalla, kun vaadimme Suomen porvaristoa lopettamaan sodan Venäjää vastaan on meidän vaadittava Venäjän työväenluokkaa kumoamaan oma porvaristonsa ja lopettamaan sodan Yhdysvaltoja, Saksaa ja muita imperialisteja vastaan. Myös meidän on vaadittava lännen imperialisteja lopettamaan sota ja vaadittava Yhdysvaltojen, Saksan, Ranskan ja Britannian työväenluokkaa kumoamaan oma porvaristonsa ja lopettamaan imperialistisen sodan Venäjää vastaan.

Suomen työväenluokan ei pidä asettua puolustamaan mitään kapitalistista hallitusta muuta kuin imperialismin hyök-

käyksiä vastaan, ja samalla on vaadittava työväenluokan val-
lankumousta kaatamaan nämä kapitalistiset hallitukset. Suo-
men työväenluokan ei pidä tarttua aseisiin Venäjää tai Saksaa
vastaan, vaan Suomen työväenluokan on puolustauduttava vain
omaa porvaristoa vastaan, Lipposen ja Niinistön armeijaa
vastaan.

Suomen puolustusmäärärahoja ei pidä nostaa, sillä mitä
enemmän Venäjää vastaan suunnattuja imperialistien aseita
Suomessa on, sitä enemmän Suomen työväenluokka joutuu
kärsimään, kun maailmansota syttyy. Jokainen kuollut
suomalaissohilas on imperialistien uhri. Suurin osa
suomalaissohilaista sodan aikana on työläisiä.

12. Kolmannen maailmansodan estämisen edellytyksistä

Kun imperialistien taloudellinen ahdinko on lisääntynyt ja halukkuus maailmanmarkkinoiden uusjakoon ja sotilaallisen varustelun moninkertaistamiseen on kasvanut, on maailmalla myös kasvanut kapitalisminvastainen taistelu. Tämä taistelu on johtanut yhteenottoihin jo lukuisia kertoja sitten Seattlen alkusoiton marraskuussa 1999.

Kyseinen imperialistisen maailman metropoleihin sijoittuva katutaistelujen sarja on aikamme ainut suuren mittakaavan todellinen vallankumouksellinen etujoukko. Näiden taisteluiden osanottajat eivät itse enimmäkseen ole tiedostaneet asemaansa työväenluokan vallankumouksen esitaistelijoina, mutta muitakaan voimia ei ole, ja siksi nämä suurmielenosoitukset ovat erityisen tärkeässä asemassa vallankumouksellisten voimien kokoamisessa.

Näiden taisteluiden, jotka alati voimistuvat, perimmäisenä ongelmana on niiden voittopuolisesti anarkistinen luonne. Suurmielenosoitusten osanottajista suurin osa on opiskelijoita ja nuoria, kiinteä yhteys työväenluokan suuriin joukkoihin puuttuu. Työväenluokan keskuudessa katsellaan joskus jopa kauhulla ja halveksuen näiden taisteluiden kulkua.

Niin sanotut vanhemman polven kommunistiset puolueet, eli käytännössä Stalinin politiikkaa kannattavat, pitävät huolestuttavana sitä, kuinka nuoriso on syrjäytynyt yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta. Kuitenkaan he eivät näe, että *nuorisolla on taistelutahtoa!* Se, että suurmielenosoitukset ja katu-taistelut, yhteenotot poliisien kanssa ovat voittopuolisesti anarkististen aatteiden sävyttämiä, ei poista sitä tosiasiaa, että mielenosoitukset ovat luonteeltaan kapitalisminvastaisia ja ilmentävät nuorison taistelutahtoa.

Sen sijaan, että paheksutaan sivusta mielenosoitusten anarkistista luonnetta on pyrittävä mielenosoittajien keskuudessa saamaan kannatusta marxilaisille aatteille ja sentralistiselle taktiikalle. Ilman sentralistista taktiikkaa kapitalismi ei ole voitettavissa, mutta ilman näihin mielenosoituksiin osallistumista ne tulevat pysymäänkin anarkistisina. Yhteys työväenluokan ja nuorison välille on luotava, edellytykset sille ovat olemassa, sen osoittavat katutaistelut.

Se, että mielenosoituksiin eivät työläiset ole vielä suuressa määrin osallistuneet, se, että mielenosoituksissa ei näy paljoa punalippuja eivätkä työntekijät tue mielenosoituksia lakkoilemalla, on vakava puute aikamme yhteiskunnallisessa tilanteessa, ja tämä puute vaatii korjaamista.

Kapitalistinen järjestelmä on jo kahdesti yrittänyt omalla tavallaan ratkaista kansallisen ja kansainvälisen talouden ristiriidat, ja tuloksena on ollut kaksi maailmansotaa. On itseselvää, että tämänkaltainen tapa asioiden ratkaisemiseksi on väärä.

Kapitalistisen luokan edut ovat ristiriitaiset sekä sisäisesti (eri kansallisvaltioiden välillä, mutta myös näiden sisällä) että ulkoisesti, suhteessa työväenluokkaan. Kapitalistit eivät kykene ratkaisemaan kansainvälisen kehityksen synnyttämiä

ongelmia, niitä ongelmia, jotka heidän oma yhteiskuntansa synnyttää.

Työväenluokalla ei ole vastaavia sisäisiä ristiriitoja, vaan työväenluokan edut ovat yhteneväiset sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Tästä syystä on selvää, että vain työväenluokka kykenee ratkaisemaan yhteiskunnan ja talouden kansainvälistymisestä seuraavat ongelmat. Työväenluokalle ne ovat haasteita, eivät pysyviä ristiriitoja.

Siksi työväenluokan kansainvälinen vallankumous on välttämätön, mikäli kolmannen maailmansodan kärsimykset halutaan estää. Työväen vallankumous alkaa kansallisista vallankumouksista, mutta Neuvostoliiton esimerkki osoittaa, että mikäli ne eivät leviä maailmanlaajuisesti vallankumousten aalloksi, kansainväliseksi työväen vallankumoukseksi, imperialismi pääsee siitä jälleen voitolle ja se tukahtuu. Historian virheitä ei kannata toistaa, vaan niistä on otettava opiksi. Ristiriidatta työväenluokka ei taisteluun käy, sillä maailmanvallankumouksen etenemistä hidastaa luokan välttämättömien historiallisten tehtävien ja luokan johdon puutteen välillä vallitseva ristiriita. Teoreettinen työ johdon valmentamiseksi on välttämätön osa vallankumouksellisen puolueen rakentamistyötä. Ilman teorian kehittämistä joukkoja kootaan turhaan.

Maailmanhistoriallinen kehitys sisältää aivan liikaa ironiaa. Marx sanoi: "Sosialismi tai barbaria." Vanha sanonta puolestaan tietää, että kolmas kerta sanoo toden. Imperialistit ovat jo kaksi maailmansotaa aiheuttaneet. Sosialistinen yhteiskunta olisi nämä sodat välttänyt. Nyt kolmas maailmansota on lähestymässä, ja mikäli työväenluokan sosialistinen vallankumous ei vieläkään voita, ollaan ikävän lähellä barbariaa, tilannetta, jossa kapitalistinen yhteiskunta tuhoaa itsensä ja koko ihmiskunnan. Siinä määrin tuhovoimaisia ovat

nykyaikaiset aseet, siinä määrin raiskattu on luonto. Sosialismi tai barbaria, tähän tienhaaraan tiivistyy edelleen aikamme yhteiskunnallisen kehityksen keskeisin ongelma.

Kapitalisen yhteiskunnan, erityisesti suurten imperialististen valtioiden kehitys osoittaa, että kolmas maailmansota on lähestymässä. Keski-vertoihminen nauraa tällaiselle väitteelle, samoin käytännössä kaikki porvarit hännystelijöineen sekä pikkuporvarit. Sodan mahdollisuuden ja hävityksen vähättely on perinteisesti ollut olennainen osa sotaa edeltänyttä aikaa.

Siksi on välttämätöntä aloittaa yhteiskunnallisen tilanteen ja sotaan johtavan kehityksen järjestelmällinen analysointi, jotta sodan syyt, tapahtumat ja ajankohta hahmotuisivat. Samalla on syytä — Suomessa kun ollaan — tarkkailla Suomen asemaa kolmannessa maailmansodassa. Tärkeää on myös pohdita sodan estämisen edellytyksiä.